



# Interactive Gardens -hankkeen pilotoinnit kesällä 2025 Elonkierrossa

Elonkierrossa järjestettiin yli kaksikymmentä hyvän mielen retkeä eri yhteisöille, järjestöille, työyhteisöjen hyvinvointipäiville ja parille koululuokalle kesällä 2025. Ryhmänohjaajan kanssa räätälöitiin etukäteen eri teemoista juuri kyseiselle ryhmälle sopiva retkikokonaisuus.

Valittavina teemoina olivat seuraavat:

- **Elvyttävä luontokävely:** mielenrauhaa ja hyvinvointia
- **Runohetki:** rentoutumista luonnon helmassa esim. riippumatoilla ja valittujen runojen lukemista yhteisesti
- **Eläinten tapaamista** ja niiden kehonkieleen tutustumista
- **Ympäristötaiteen kokeiluja** yhdessä luonnonmateriaaleilla
- **Aistien hurmaa:** aistiherkistelyjä luonnossa
- **Villiyrttiretki:** luonnon yrteihin tutustuen ja maistellen
- **Tutkijan matkassa:** ruokatietoutta ja ideoita ruoan kestäväään kulutukseen
- **Leikkimielistä kisaamista** vanhaan tyyliin, uusin kujein
- **Luontotuntemuksen kerryttämistä** kedoilla, hakamailla ja/tai metsälaitumilla
- **Metsäretki** päättyen laavulle

Suosituimmiksi retkikokonaisuuksiksi muodostuivat villiyrtit ja elvyttävä luontokävely syötävän metsäpuutarhan kautta yhdistettynä eläinten tapaamiseen Elonkierrossa. Myös ympäristötaiteen kokeilut luonnonmateriaaleista kiinnostivat, vaikka ne usein jätettiin pois ohjelmasta aikataulullisista syistä. Jokaisesta retkestä muodostui omaleimainen. Retkillä korostuivat luonnosta nauttiminen kävellen eri aisteja avaten, eläinten lajityypillisen käyttäytymisen tarkkailu, villiyrttien maistelu sekä erityisesti yhteiset keskustelut ja yhteisöllisyyden kokeminen.

Retken järjestäjille lähetettiin jälkikäteen kyselypalautelomakkeet, jotka välitettiin edelleen sähköpostilla retkeläisille.

Seuraavassa on jokaisesta retkestä oma reflektointi, jossa käsitellään retken teema, osallistujat, toiminta lyhykäisesti, onnistumiset, haasteet, omat havainnot ja oppiminen, vaikutukset ja kehityskohteet.

# Hyvän mielen retki, kahvitteletunti ja kokoontuminen Sydänliiton jäsenille

- **Osallistujat:** Ikäihmiset, 7 henkilöä, miehiä ja naisia (virkistäytyminen)
- **Aika ja paikka:** ti 6.5.2025 klo 13–15, Elonkierron Makasiini
- **Toiminta:** Ulkoiltiin puoli tuntia Makasiinin lähetyvillä. Kiersimme Marttojen kasvimaan, pölyttäjapolun ja piipahdimme huvimajalla. Esiteltiin lyhyesti Elonkierron toimintaa. Tutustuttiin paimenkoiran kanojen paimentamisnäytökseen sekä kahviteltiin Makasiinissa. Sydänliitto kokoontuu noin kahden viikon välein kahvitteletuntien merkeissä yhteen ja he halusivat valita Elonkierron kokoontumispaikakseen kevään koleudesta huolimatta.
- **Onnistumiset:** Leppoisa jutustelua ja kahvitteletuntia sekä bordercollien kanojen paimennäytöksen ihmettelyä.
- **Haasteet:** 6.5. oli vielä kylmä ajankohta Makasiinissa kahvitteletuntiin ja ulkoiluun. Kaikilla jäsenillä ei ollut tarpeeksi lämmintä vaatetta huolimatta etukäteisohjeistuksesta. Siirryimme Makasiinin keittiöön, jonne saatiin järjestettyä lisälämmitystä. Puistossa kasvillisuutta ei vielä ollut sanottavasti eikä eläimiä ollut vielä laiduntamassa.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Kylmän ja kostean sään vuoksi sydänliittolaiset olivat hieman viluissaan alussa. Lisälämmityksestä ja lämpimistä huovista harteilla olisi ollut apua.
- **Vaikutukset:** Paimenkoiranäytös tuotti ihmetystä ja iloa kerholaisille.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 80/20



Kuvat: Bordercollie-koirien paimennäytös, missä kanat ohjattiin haluttuun kohteeseen

# Perhekerholaiset keväisellä retkellä Elonkierrossa

- **Osallistujat:** Lapsiperheet I, 28 henkilöä; 10 äitiä ja heidän 1–5-vuotiaat lapsensa (virkistäytyminen)
- **Aika ja paikka:** 20.5.2025 klo 10–13 Elonkierto
- **Toiminta:** Elämyksellinen ohjelma luonnon helmassa. Retki tarjosi monipuolista toimintaa ja elämyksiä kaikenikäisille:
  - *Eläinhetki:* Outi Vesakoski esitteli maatiaiskanoja ja 10 päivän ikäisiä tipuja. Lapset saivat silittää kanoja ja halutessaan ottaa niitä syliin Outin lempeässä ohjauksessa.
  - *Paimennusnäytös:* Bordercollie Ben Outin ohjauksessa esitteli kanojen paimennusta Makasiinissa.
  - *Laavuretki:* Käveltiin noin 400 metrin matka laavulle, jossa paistettiin makkaraa, juotiin kahvia ja mehua sekä herkuteltiin pullalla.
  - *Leikit savusaunan ympäristössä:*
    - *Väriympyräleikki:* Lapset juoksivat värikiekon osoittamiin ympyröihin ja lätkäisivät väriympyröissä olevia ilmapallon kuvia ohjeen mukaisesti karpäslätkällä. Lapset pyörittivät vuorollaan värikiekkoa.
    - *Tarkkuusheittopeli:* Hernepussikanoja ja jyväsäkkejä heitettiin lieriöihin.
    - *Kim-korttipeli:* Kevätaiheisista parikuvista puuttui yksi kuva puun toisella puolella – leikki kehitti tarkkaavaisuutta ja muistia.
- **Onnistumiset ja ilon hetket:** Kaikki osallistujat osallistuivat innolla toimintaan ja leikkeihin. Sää suosi retkeä – aurinko ja keväinen lämpö loivat ihanteelliset olosuhteet. Monelle lapselle kanojen ja tipujen silittäminen oli ensimmäinen lähikokemus kanoista, ja osa uskalsi ottaa kanan syliin. Yhteisöllisyys korostui – lapsilla ja vanhemmilla toiminnallista yhteistä aikaa, sekä vanhemmilla vertaistukea keskustelujen muodossa kiireisessä lapsiarjessa.
- **Haasteet ja ratkaisu:** Elonkierrossa ei vielä ollut laitumilla eläimiä, joita usein toivotaan nähtäväksi. Tilanteen pelasti Elonkierron ystävien aktiivijäsen, joka toi paikalle kanat, tiput ja paimenkoiran – näin eläinhetki saatiin toteutettua toivotulla tavalla.
- **Havainnot ja oppiminen:** Pienten lasten kanssa retkeillessä äideille tarjotut pienet hengähdystauot ovat merkityksellisiä. Eräs äiti kiitti mahdollisuudesta juoda kahvinsa rauhassa, kun hänen puolitoistavuotias tyttärensä sai hetken ohjaajan sylihuomiota
- **Vaikutukset:** Ohjatut leikit savusaunan ympäristössä tarjosivat äideille mahdollisuuden keskusteluun toisten äitien kanssa laavulla, vertaistuki on tuiki tarpeen kiireisessä lapsiarjessa. Eläimet toivat iloa ja hyvää mieltä sekä lapsille että aikuisille. Retki tarjosi reipasta liikuntaa, ulkoilua ja yhteisöllisyyttä – myös lapset kokivat iloa yhdessä olost ja retkeilystä uudessa ympäristössä.

- **Kehityskohteet:** Leikkipaikkojen selkeä rajaaminen ja ohjeistus heti laavulle saavuttaessa. Leikkiaikojen arviointi etukäteen, jotta ohjelma etenee sujuvasti ja rytmi pysyy sopivana pienille lapsille. Myös vanhemmat saattaisivat hyötyä pienryhmäkeskusteluista tai rentoutusharjoituksista retkipäivän yhteydessä.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 80/20



*Kuvat: Perhekerhon lapset ja aikuiset tutustumassa kanoihin ja kymmenen vuorokauden ikäisiin tipuihin. Savusaunan ympäristössä leikittiin muun muassa tarkkuusheittoa hernepussikanoilla ja jyväsäkeillä. (Kuvat:Pirjo Mutkala)*

# Elvyttävä aistikävely metsässä ja villiyrtit metsäpuutarhassa

- **Osallistujat:** Sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaiset, 20 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 6.6.2025 klo 10.00–11.30 Metsäpuutarha Elonkierrossa ja Jokioisten kartanopuistometsän polku
- **Toiminnan kuvaus:** Villiyrteihin tutustuminen metsäpuutarhassa.
  - *Aistien herättely:*
    - *Haisteltiin* mustaherukan lehtiä
    - *Maisteltiin* mustaherukanlehdistä valmistettua Louhisaaren juomaa savusaunan ulkopöydän äärellä.
    - *Tunnusteltiin* puna-ailakin samettisia lehtiä ja vartta, mäkitervakon tahmeaa vartta sekä niittykäenkukan särmikästä vartta – kolme samankaltaista, samaan aikaan kukkivaa kasvia.
  - *Tuoksuarvuutus:* viisi tuoksua lasipurkeista (suopursu, mesiangeron lehti, kahvipapu, sitruuna, mustaherukan lehti).
  - Lyhyt *venyttely- ja hengitysharjoitus* jokirannassa (5 min).
  - *Aistipolku* pienryhmissä (2–3 hlö), jokaiselle aistille oma harjoitus. Painotettiin kokemuksellisuutta ja suorittamisen välttämistä.
- **Onnistumiset:** Iloinen ja vapautunut tunnelma, monella kesäloma alkanut. Louhisaaren juoman resepti herätti suurta kiinnostusta. Vilkas keskustelu ja aktiivinen osallistuminen. Sää suosi tapahtumaa.
- **Haasteet:** Ennakkokuoli asetelmasta, jossa kokemusasiantuntija ohjaa aihetta hyvin tunteville psykologeille. Avoin kertominen tästä ”nurinkurisesta” asetelmasta vapautti tunnelmaa.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Aidon ja avoimen lähestymistavan kautta syntyy paras lopputulos. Ei tarvitse esittää tietävämpää kuin on.
- **Vaikutukset:** Osallistujat olivat vastaanottavaisia luonnon aistimuksille. Kokemusten jakaminen ja keskustelu vahvistivat yhteisöllisyyttä.
- **Kehityskohteet:** Ajankäytön tarkentaminen voisi olla hyödyllistä. Liian tiukka aikataulu voisi kuitenkin heikentää rentouttavaa vaikutusta.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 70/30



# Eläimiin tutustuminen ja valokuvasuunnistus

- **Osallistujat:** Lapsiperheet II, 15 henkilöä yht., äideillä 4–7 –vuotiaat lapset (virkistäytyminen)
- **Aika ja paikka:** 10.6.2025, Elonkierto klo 13.00–15.30
- **Toiminnan kuvaus:** Eläimiin tutustuminen ja peruspolun kierto.
  - *Valokuvasuunnistus* viuhkasunnistusperiaatteella, jossa samasta lähtöpisteestä (Elonkierron lipputanko) haettiin uusi valokuvasuunnistuskortti.
    - 12 valokuvaa Makasiinin ja huvimajan väliseltä alueelta laminoituna, kuvat kohdistettu tunnistettaviin maaston tai rakennusten yksityiskohtiin, jotka haettiin satunnaisessa järjestyksessä.
    - Löydetyllä rastilla oli *tehtävä*. Tässä oli käytetty Mauri Kunnaksen seinäkalerin kuukausikuvaa (12 kpl), josta etsittiin hahmo, tai tehtävä oli muuten kuvasta ratkaistavissa.
- **Onnistumiset:** Aktiivinen ja hyvän tuulinen osallistuminen. Liikunnallinen iltapäivä sekä lapsilla että aikuisilla. Sää suosi tapahtumaa.
- **Haasteet:** Eri-ikäisille ja -kuntoisille lapsille riittävän haasteellinen, mutta kaikille toteutettavissa oleva suunnistus. Asiaa ratkaistiin etukäteen sillä, että pienemmille lapsille riittäisi etsittäväksi kuusi rastia ja isommille aina 12:een asti; tosin pienetkin jaksoivat yllättävän hyvin hakea rasteja.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Valokuvat tulee tarkistaa joka kerta, koska puistossa tehdään muutoksia ja kasvillisuuskin näyttää hyvin erilaiselta eri vuodenaikoina.
- **Vaikutukset:** Eläinkierroksen jälkeen tehtävä on hyvin liikunnallinen.
- **Kehityskohteet:** Riittävä ajan varaaminen retkelle ja kunnon evästäuko toimintojen väliin.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 80/20



# Eläimiin tutustuminen, syötävän metsäpuutarhan esittely ja elvyttävä aistikävely metsässä

- **Osallistuja:** Työyhteisö I, 25 henkilöä (virkistäytyminen)
- **Aika ja paikka:** 17.6.2025, klo 14.30–16.00
- **Toiminnan kuvaus:** Eläimiin tutustuminen sekä villiyrteihin ja syötäviin perennakasveihin tutustuminen metsäpuutarhassa.
  - *Aistien herättely:*
    - *Haisteltiin* mustaherukan lehtiä.
    - *Maisteltiin* mustaherukanlehdistä valmistettua Louhisaaren juomaa savusaunan ulkopöydän äärellä.
    - *Tunnusteltiin* puna-ailakin samettisia lehtiä ja vartta, mäkitervakon tahmeaa vartta sekä niittykäenkukan särmikästä vartta – kolme samankaltaista, samaan aikaan kukkivaa kasvia, jotka voidaan tunnistaa tuntoaistia käyttäen.
  - *Tuoksuarvuutus:* viisi tuoksua lasipurkeista (suopursu, mesiangervon lehti, kahvipapu, sitruuna, mustaherukan lehti).
- **Onnistumiset:** Vilkasta keskustelua Elonkierron kehittämisestä ja merkityksestä. Aistitehtävistä kiinnostuminen. Aktiivinen ja hyvän tuulinen osallistuminen. Sää suosi tapahtumaa.
- **Haasteet:** Isolle ryhmälle toiminnallisuuden järjestäminen.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Hienoa huomata, että osallistujilta tuli pohdintoja puiston kehittämiseksi, esim. sillan rakentamisen paikasta, joka mahdollistaisi Jokioisten keskustan ja Elonkierron yhdistävästä kävely-/pyöräilyreitistä. Retket luovat mahdollisuuden yhteistyökuvioiden käynnistämiseen/jatkamiseen.
- **Vaikutukset:** Osallistajat olivat vastaanottavaisia luonnon aistimuksille. Kokemusten jakaminen ja keskustelu vahvistivat yhteisöllisyyttä.
- **Kehityskohteet:** Ajankäytön tarkentaminen.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 70/30



# Eläimiin tutustuminen ja syötävän metsäpuutarhan esittely

- **Osallistujat:** Nuoret ja nuoret aikuiset I, 13 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 19.6.2025, klo 9.30–11.00
- **Toiminnan kuvaus:** Eläimiin tutustuminen ja eläinten luontaiseen käyttäytymiseen perehtyminen. Villiyrteihin ja syötäviin perennakasveihin tutustuminen metsäpuutarhassa.
  - *Aistien herättely:*
    - *Haisteltiin* mustaherukan lehtiä
    - *Maisteltiin* mustaherukanlehdistä valmistettua Louhisaaren juomaa savusaunan ulkopöydän äärellä
- **Onnistumiset/haasteet:** Opas unohti vieraiden tulon tälle päivälle. Tilanteen pelasti heidän ryhmäohjaajansa, joka aloitti kierroksen omatoimisesti ja vei ryhmäläiset vuohiainokselle. Opas pääsi paikalle koivunoksien keruulta jatkamaan kierrosta. Rehti anteeksipyyntö hyväksyttiin ja opas lupasi tarjota pullakahvit ryhmäläisille.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Nuorten joustavuus unohtamiselle ja myöhästymiselle oli liikuttavaa. Aina kannattaa rehellisesti tunnustaa omat mokansa ja pyytää vilpittömästi anteeksi.
- **Vaikutukset:** Nuorille eläinkohtaamiset olivat silminnähtävien koskettavia ja aitoja tunteiden herättäjiä.
- **Kehityskohteet:** Oppaan tulee aina tarkistaa kalenteriajat ja sovitut tapaamiset huolellisesti.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 70/30



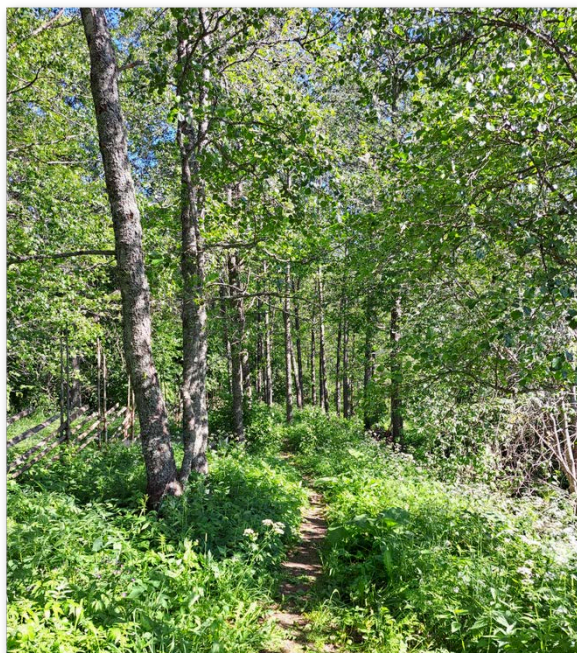
# Eläimiin tutustuminen, syötävän metsäpuutarhan esittely ja villiyrtit

- **Osallistujat:** Työyhteisö II, 8 henkilöä (virkistäytyminen)
- **Aika ja paikka:** 19.6.2025, klo 13.00–15.00
- **Toiminnan kuvaus:** Eläimiin tutustuminen ja eläinten luontaiseen käyttäytymiseen perehtyminen. Villiyrtteihin ja syötäviin perennakasveihin tutustuminen metsäpuutarhassa.
  - *Aistien herättely:*
    - *Haisteltiin* mustaherukan lehtiä
    - *Maisteltiin* mustaherukanlehdistä valmistettua Louhisaaren juomaa savusaunan ulkopöydän äärellä
  - *Tuoksuarvuutus:* viisi tuoksua lasipurkeista (suopursu, mesiangervon lehti, kahvipapu, sitruuna, mustaherukan lehti)
  - *Vihdan tai juhannuskimpun sitominen* kahvittelun päätteeksi
    - Makasiinin edustalla oli kukka- ja koivunoksapiste, jossa sai sitoa vihdan tai juhannuskimpun kotiin viemisiksi
- **Onnistumiset:** Hyvän tuulinen osallistuminen ja rento juhannustunnelmaan virittäytyminen, luonnon vehreyden aistiminen. Sää suosi tapahtumaa.
- **Haasteet:** Ei erityisiä haasteita
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Retken vetämisessä tärkeää huomioida ajankohta ja odotukset, esim. tämän retken jälkeen retkeläiset siirtyivät juhannuksen viettoon, joten rento meininki ja joustava lopetusaika olivat tärkeitä.
- **Vaikutukset:** Osallistujat virittäytyivät juhannusjuhlan tunnelmaan ja keskikesän vehreästä luonnosta nauttimiseen. Iloinen keskustelu vahvisti yhteisöllisyyttä.
- **Kehityskohteet:** Joku kävijöistä odotti enemmän villiyrtteihin perehtymistä. Pitäisi ennen retkeä selventää odotukset ja toiveet tarkemmin ja myös tiedottaa retkiryhmälle ohjelma tarkemmin.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 80/20



# Syötävään metsäpuutarhaan tutustuminen ja villiyrtit

- **Osallistujat:** Kansalais- ja harrastusjärjestöjen jäsenet I, 7 henkilöä (virkistäytyminen)
- **Aika ja paikka:** 24.6.2025, klo 13.00–15.00
- **Toiminnan kuvaus:** Tarkoitus oli aloittaa metsäpuutarhasta ja kiertää osa eläinlaitumien vieripolkuja, mutta vettä satoi kaatamalla. Onneksi tämä oli sää tiedotuksessa ennustettu, joten metsäpuutarhan antimia tuotiin tarjottavaksi Makasiinille. Kerätyistä isokonnantatarlehdistä, nuorista vuohenputkista, käenkaalista, orvokinkukista, mansikan- ja voikukanlehdistä valmistettiin salaatti, johon lisättiin tomaatteja, kurkkua ja fetajuustoa. Juotavana oli mustaherukanlehdistä tehtyä Louhisaarenjuomaa. Aterioinnin lomassa keskustelimme syötävästä metsäpuutarhasta ja villiyrteistä. Sateen loputtua käveltiin lyhyt eläinkierros
- **Onnistumiset:** Martat osasivat ottaa hienosti sään tuomat muutokset ohjelman kulkuun. Keskustelu oli vireää ja hyväntuulista. Lämminhenkinen yhdessäolo lisäsi yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tietous metsäpuutarhasta ja sen terveyshyödyistä lisääntyi.
- **Haasteet:** Kaatosade. Metsäpuutarhan “tuominen” sisätiloihin Makasiiniin.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Retken onnistuminen ei ole kiinni etukäteen sovitun ohjelman tarkasta toteutumisesta vaan ihmisten asenteesta yllättäviin muutoksiin
- **Vaikutukset:** Iloinen keskustelu vahvisti yhteisöllisyyttä.
- **Kehityskohteet:** Laadi aina suunnitelma B, varasuunnitelman toteutukseen varautuminen.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 80/20



# Elonkiertoon ja puiston eläimiin tutustuminen

- **Osallistujat:** Erityistä tukea tarvitsevat aikuiset I / seurakunnan diakoniatyö, 12 henkilöä (hyvinvointi/terapia)
- **Aika ja paikka:** 25.6.2025, klo 13.00–16.00 Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Tutustuttiin Elonkierron eläimiin ja käveltiin puiston peruspolku. Tarkkailtiin laitumella käyskenteleviä eläimiä ja niiden lajityypillistä käyttäytymistä. Syötettiin vuohia vuohiainauksella.
- **Onnistumiset:** Retkeläiset ihastelivat jokaisen eläimen / eläinryhmän luona. Elämyksellisyys, innostuneisuus ja tunteet näytettiin avoimesti. Avointa keskustelua ja mielipiteiden hyväksyntää.
- **Haasteet:** Liikuntarajoitteet osalla retkeläisiä. Liikuntarajoitteisuus saattoi estää jonkun retkelle tulon.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Erityisryhmien kanssa tulee olla omat tuntosarvet herkällä ja asettua erityisesti toisen ihmisen asemaan. Toisten ajatusten ja mielipiteiden kunnioittaminen silloinkin, kun toisteisuutta esiintyy.
- **Vaikutukset:** Retkeläisille tilaisuus oli ainutkertaista kesässä. Ilman yksityistä kuljetuksen kustantamista retki Elonkiertoon ei olisi ollut mahdollista.
- **Kehityskohteet:** Retkien mahdollistaminen eli kustantaminen erityisryhmille.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 90/10



# Elonkiertoon ja puiston eläimiin tutustuminen

- **Osallistujat:** Erityistä tukea tarvitsevat aikuiset II / mielenterveys- ja päihdekuntoutus, 8 henkilöä (hyvinvointi/terapia)
- **Aika ja paikka:** 1.7. 2025, klo 13.00–16.00 Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Tutustuttiin Elonkierron eläimiin ja käveltiin puiston peruspolku, tutustuttiin metsäpuutarhaan ja juotiin Louhisaaren juomaa savusaunan pirtillä. Tarkkailtiin laitumella käyskenteleviä eläimiä ja niiden lajityypillistä käyttäytymistä. Syötettiin vuohia vuohiaitauksella. Kahviteltiin Makasiinissa.
- **Onnistumiset:** Retkeläisillä paljon tietämystä ja kokemuksia eläimistä ja niiden hoidosta sekä muistoja myös Elonkierron eläimistä vuosikymmenten takaa, näiden kaikkien jakaminen retkeläisten keskuudessa loi yhteisöllisyyttä ja lisäsi tietoisuutta eläimistä. Eläinkokemusten jakaminen selkeästi mielialaa kohentavaa.
- **Haasteet:** Ei erityisiä haasteita.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Erityisryhmien kanssa tulee olla omat tuntosarvet herkällä ja asettua erityisesti toisen ihmisen asemaan. Toisten ajatusten ja mielipiteiden kunnioittaminen silloinkin, kun toisteisuutta esiintyy.
- **Vaikutukset:** Retkeläisille tilaisuus oli ainutkertaista kesässä. Ilman yksityistä kuljetuksen kustantamista retki Elonkiertoon ei olisi ollut mahdollista.
- **Kehityskohteet:** Retkien mahdollistaminen eli kustantaminen erityisryhmille
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 70/30



# Elonkiertoon ja puiston eläimiin tutustuminen

- **Osallistujat:** Erityistä tukea tarvitsevat aikuiset III / seurakunnan diakoniatyö, 10 henkilöä (hyvinvointi/terapia)
- **Aika ja paikka:** 2.7. 2025, klo 13.00–16.00, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Tutustuttiin Elonkierron eläimiin ja käveltiin puiston peruspolku, tutustuttiin metsäpuutarhaan ja juotiin Louhisaaren juomaa savusaunan pirtillä. Tarkkailtiin laitumella käyskenteleviä eläimiä ja niiden lajityypillistä käyttäytymistä. Syötettiin vuohia vuohiainoksella. Kahviteltiin Makasiinissa.
- **Onnistumiset:** Retkeläisille eläimet ja puistoon tutustuminen tuottivat paljon iloa. Iloista ja vilkasta keskustelua näkemästään ja tunteiden näyttämistä.
- **Haasteet:** Ei erityisiä haasteita, mutta osittainen liikuntarajoitteisuus otettava huomioon kävelyvauhdissa.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Erityisryhmien kanssa ajankäyttö tulee ottaa huomioon eri tavalla. Kiirettä ei saa olla, jotta retki onnistuisi.
- **Vaikutukset:** Retkeläisille tilaisuus oli ainutkertaista kesässä. Ilman yksityistä kuljetuksen kustantamista retki Elonkiertoon ei olisi ollut mahdollista.
- **Kehityskohteet:** Retkien mahdollistaminen eli kustantaminen erityisryhmille.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 90/10



# Elonkierron luontoretket

- **Osallistujat:** Nuoret ja nuoret aikuiset II, 10–15 v, 14 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 7.7. ja 8.7.2025, klo 12.00–16.00, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Tutustuttiin Elonkierron eläimiin. Ensimmäisenä päivänä käytiin läpi ponit, kanat, possut ja lehmät, seuraavana päivänä hevoset, lampaat ja vuohet. Tutustuttiin metsäpuutarhaan ja maisteltiin metsäpuutarhan syötäviä kukkia, juotiin Louhisaaren juomaa savusaunan pirtillä
  - Ensimmäisen päivän luontoteema: *Lahopuu monimuotoisen eliölajiston mahdollistajana*. 150-vuoden aikajanelle koottiin haapapuun eliölajistoa valmiista eliölajikorteista. Johtopäätöksenä havaita eliöstön tarvitsevan kaikenikäistä puuta ja etenkin lahoppuuta.
  - Toisen päivän luontoteemana *luonnon havainnointi*. Havainnoinnin kohteena lammen eliöstöä. Sudenkorennon vaillinaiseen muodonvaihdokseen tutustuminen; tarkastelun kohteena muun muassa toukkavaiheesta aikuiseksi luotu nahka. Lammessa salamanterien tutkiminen. Myös lintujen sulkien rakennetta tarkasteltiin luupeilla ja suurennuslaseilla. Selvitettiin, miten pöllöjen sulan rakenne vaikuttaa niiden hiljaiseen lentoon. Päivän lopuksi yhteisöllinen ongelmanratkaisutehtävä ja evästely laavulla
- **Onnistumiset:** Nuorten aktiivinen osallistuminen ja runsas keskustelu käytävistä teemoista. Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen.
- **Haasteet:** Ei erityisiä haasteita.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Nuoret ovat hyvinkin sekä tietoisia että tiedonhaluisia luontoa koskeviin aiheisiin. Kaikki kokeileminen on erityisen kiinnostavaa. Omat ennakkoluulot nuorten suhtautumisesta luontoteemoihin osoittautuivat turhiksi.
- **Vaikutukset:** Luontokohtaamiset ja nuorten keskinäinen vuorovaikutus lisääntyivät.
- **Kehityskohteet:** Nuorille harvemmin kohdistetaan luontoretkeä. Olisi kehittämisen paikka.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 50/50



Kuva. Nuoret lajittelivat haapapuun eliökortteja 150 vuoden aikajanelle. Vanhassa ja lahonneessa haavassa elää eniten eliölajeja.



*Päivän päätteeksi ongelmanratkaisutehtävä: Miten pääsette eroon toisistanne narukahleista ilman, että otatte narulenkkit ranteista pois?*



*Lammen eliöstön tutkimusta. Vasemmassa kuvassa sudenkorennon toukkanahka lasipurkissa ja oikeassa kuvassa lammesta haavilla noukittu salamanteri, joka päästettiin takaisin lampeen välittömästi tutkimuksen jälkeen.*

# Elonkierron eläinkierros

- **Osallistujat:** Kansalais- ja harrastusjärjestöjen jäsenet II, 11 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 10.7.2025, klo 13.00–15.00, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Tutustuttiin Elonkierron eläimiin. Käytiin läpi eläinten luontaisia käyttäytymistarpeita ja miten ne toteutuvat Elonkierron laitumilla ja perinnemaisemissa. Tarkkailtiin eläinten keskinäistä käyttäytymistä ja sosiaalisia suhteita. Keskusteltiin retkeläisten eläinkokemuksista. Ruokittiin vuohia ja rapsutettiin possuja karsinassa. Metsäpuutarhaan lyhyt tutustuminen, Louhisaaren juoma savusaunalla.
- **Onnistumiset:** Aktiivinen osallistuminen ja runsas keskustelu eläimistä. Yhteisöllisyys.
- **Haasteet:** Ei erityisiä haasteita.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Keskustelu retken teemaan liittyen lisää tietoa kaikille retkeläisille. Keskustelulle tulee varata oma aikansa ja rohkaista siihen sekä malttaa olla keskeyttämättä. Tosin pitää huolehtia myös puhevuorojen jakamisesta kaikille innokkaille tasapuolisesti.
- **Vaikutukset:** Yhteisöllisyys ja tiedon lisääntyminen.
- **Kehityskohteet:** Eläinkontakteja kaipaavat lasten lisäksi myös nuoret, aikuiset ja vanhukset.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 60/40



*Kuvat. Possut vilvoittelevat mielellään mutakylvyissä ja tulevat uteliaina tervehtimään vierailijoita*

# Elonkierron pilotointien esittely

- **Osallistujat:** Elonkierron jäseniä, 10 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 16.7.2025, klo 17.00–18.00, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Kesällä pidettyjen pilotointien esittely huvimajassa. Metsäpuutarhan villiyrteihin tutustuminen ja yrttiteen (mesiangervo, vadelma, puna-apila, minttu) nauttiminen ja mesiangervohyytelön maistaminen voileipäkeksin kera sekä Louhisaaren juoman maistaminen. Puna-apiloiden sokerointi. Villiyrteiden käyttö teenä, näytteisiin tutustuminen.
- **Onnistumiset:** Lyhyestä tunnin esittelyajasta huolimatta ehdimme vielä kokeilla puna-apiloiden sokerointia.
- **Haasteet:** Lyhyt tunnin aika ja sijoittuminen osallistujien työpäivän ja hallituksen kokouksen jälkeen.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Tunnin pilotointi pitää valmistella tarkkaan etukäteen.
- **Vaikutukset:** Yhteisöllisyys, villiyrteiden tietoisuuden lisääntyminen.
- **Kehityskohteet:** Pilotoinnin ajankohta ja kesto
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 80/20



# Elonkierron metsäpuutarhan esittely ja luonnonmateriaaleista askartelu

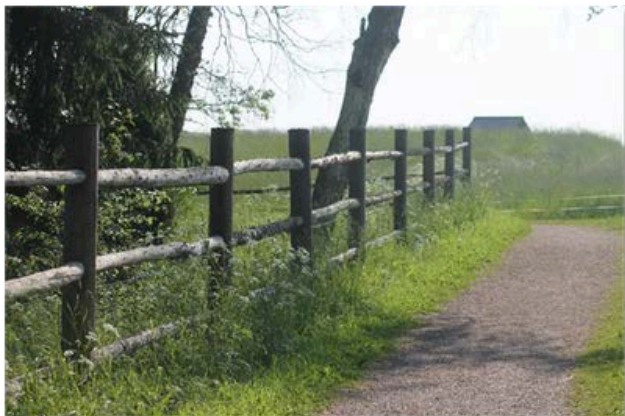
- **Osallistujat:** Nuoret ja nuoret aikuiset III, 15 henkilöä, saman ryhmän toinen käynti (opetus)
- **Aika ja paikka:** 29.7.2025, klo 9.30–12.00, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Metsäpuutarhan esittely, lounsaarenjuoman ja mesiangervohyytelön maistaminen savusaunalla. Villiyrtytien käyttö teenä, näytteisiin tutustuminen. Eläinten tarkkailu polun varrella.
  - *Luonnonmateriaaleista askartelu:* Huvimajan lähetyville oli kerätty luonnonmateriaaleja kuten kukkia, lehtiä, käpyjä, kiviä, oksia ym. Tutustuttiin, miten luonnonmateriaaleja voidaan käyttää askarteluun, miten niitä voidaan sitoa ja miten niillä voidaan ilmaista luovuutta. Rohkaistiin vain tarttumaan mieluisiin materiaaleihin ja kokeilemaan, mitä niillä voi tehdä.
- **Onnistumiset:** Nuoret tarttuivat materiaaleihin, osa hyvinkin ennakkoluulottomasti, osa tarvitsi pienen kypsyttämisaajan. Luonnonmateriaaleista kehkeytyi upeita taideteoksia, jotka sitten kuvattiin kehyksien avulla luonnossa. Yksi nuori kertoi ensimmäistä kertaa elämässään sitovan seppelettä kukista ja pienen neuvonnan jälkeen koki onnistumisen iloa.
- **Haasteet:** Jollakin osallistujalla voi olla liikaa itsekriittisyyttä omasta osaamisestaan. Tärkeää on silloin hienotunteisesti ohjata toiminnan alkuun.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Nuoret kyllä osallistuvat luonnonmateriaaleista askarteluun, kun materiaalit on etukäteen hankittu ja asetettu houkuttelevasti esille ja esillä on muutama työ esimerkin omaisesti, mutta ne eivät ole varsinaisia malleja, jotka olisi tarkoitus kopioida. Omat ennakkoluulot nuorten osallistumisesta hälventyivät.
- **Vaikutukset:** Yhteisöllisyys ja onnistumisen kokemukset.
- **Kehityskohteet:** Luoda enemmän ja ennakkoluulottomimmin tilaisuuksia nuorten osallistamiselle ja toiminnalle.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 80/20



Kuvat. Nuoret taiteilemassa luonnonmateriaaleista ja valmiita taideteoksia

# Elonkierron esittely, peruspolku eläimiseen

- **Osallistujat:** Kansalais- ja harrastusjärjestöjen jäsenet III, 20 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 29.7.2025, klo 15–16.30, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Elonkierron toimintaperiaatteen lyhyt esittely ja peruspolun eläimiseen esittely
- **Onnistumiset:** Elonkierto oli uusi tutustumiskohde retkeläisille ja he yllättyivät iloisesti Elonkierrosta ja sen monipuolisuudesta. Hyväntuulista keskustelua syntyi paljon.
- **Haasteet:** Aika oli rajoitteinen.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Uusia kävijöitä kiinnostaa muun muassa yhdistyksen ylläpitämän Elonkierron toimintaperiaate ja rahoitus.
- **Vaikutukset:** Käynti näytti olevan virkistävä tuulahdus retkeläisille.
- **Kehityskohteet:** Uusille tulijoille, esim. matkanjohtajalle, voisi vinkata tutustua Elonkierron kotisivuille etukäteen. Hän voisi vaikkapa linja-autossa kertoa lyhyesti toimintaperiaatteista ym. yleistietoa Elonkierrosta, jotta itse retkiaikaa säästyisi kierrokselle.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 70/30



# Elonkierron esittely, peruspolku eläimiseen

- **Osallistujat:** Työyhteisöt ja henkilöstöryhmät, 22 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 5.8.2025, klo 13.00–16.00, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Elonkierron peruspolku, eläinten ja metsäpuutarhan esittely, villiyrtejä ja mesiangervohyytelö-, maitohorsmankukkamehu ja louhisaarenjuoma-tarjoilut savusaunalla. Opiskelijoiden työharjoittelun esittely.
- **Onnistumiset:** Mielenkiintoista ja vilkasta keskustelua.
- **Haasteet:** Yllättävä sadekuuro.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Antoisan yhteistyön kehitysmahdollisuudet oppilaitosten ja Elonkierron puiston kesken.
- **Vaikutukset:** Virkistykseen lisäksi muun muassa yhteistyön syventyminen.
- **Kehityskohteet:** Osallistaminen toimintaan isommalle porukalle on hankalaa.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 70/30



*Kuvat. Retkeilijöille tarjottiin metsäpuutarhan villiyrteistä maistiaisia retkeilijöille savusaunassa. Mesiangervonkukista valmistettiin mesiangervohyytelöä. Maitohorsmankukista valmistettiin prinsessajuomaa*



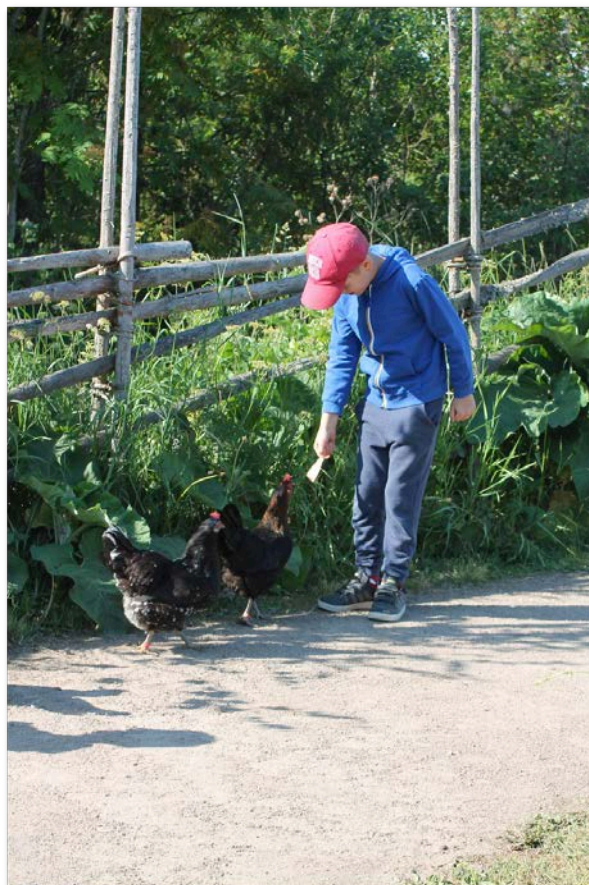
# Villiyrttien, metsäpuutarhan ja puiston yleisesittely

- **Osallistujat:** Kansalais- ja harrastusjärjestöjen jäsenet IV, 7 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 7.8.2025, klo 14.00–17.00, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Metsäpuutarhan esittely, erityisteemana villiyrtit; mesiangervohyytelö-, maitohorsmankukkamehu, villiyrttitee- ja louhisaarenjuoma-tarjoilut savusaunalla; yleisimpien villiyrttien esittely polun varrella ja niiden kuivatuksesta ja valmistamisesta esittely. Keskustelua ruokahuollon varmistamisesta poikkeusolosuhteissa, metsäpuutarhan mahdollisuudet ruokahuollossa poikkeustilanteissa. Peruspolun kierto laiduneläinesittelyineen.
- **Onnistumiset:** Mielenkiintoista ja vilkasta keskustelua. Uusia näkökulmia avautui ruokahuollosta poikkeusolosuhteissa, esim. perunaa voi istuttaa metsään.
- **Haasteet:** Ei mitään erityistä; valmistautuminen erityisteemaan.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Erityistaitoa ja -tietoa ruokahuollosta poikkeusoloissa, metsäpuutarhan mahdollisuudet, kaikilla oli jotain uutta tietoa annettavanaan.
- **Vaikutukset:** Tietoa jaettiin ja uutta opittiin, virkistyttiin. Retkestä kirjoitettiin blogiartikkeli "[Maanpuolustusnaiset villiyrttien pauloissa](#)", joka löytyy Elonkierron kotisivuilta [Interactive Gardens – Elonkierto](#).
- **Kehityskohteet:** Erikoisteeman tiedon keruu.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 60/40



# Maatalouden esittelykierros 4. luokkalaisille

- **Osallistujat:** Koululaiset (lapset + koulu) I, 20 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 27.8.2025, klo 9.15–11.30, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Eläinkierroksella eläinten lajinmukainen käyttäytyminen. Peruspolun kierto laiduneläinesittelyineen, eläinten lajinmukaisen käyttäytymisen tarkastelua. Pääviljalajien tunnistus pellon laidalla: vehnä, ruis, kaura ja ohra ja niiden tähkien puinti käsien välissä hieroen sekä jyvien maistelu. Kertaus opitusta huvimajalla viljanäytteiden avulla sekä lyhyt kuvaus peltotyövaiheista kuvien avulla. Lopuksi olkipomppiksella hyppelyä ja auringonkukkalabyrintissa juoksentelua.
- **Onnistumiset:** Oppilaat jäivät kiinnostuneina tarkkailemaan eläinten käyttäytymistä laitumella ja karsinassa sekä innolla maistelivat käsien välissä puituja viljan jyviä. Keskustelua syntyi niin eläimistä kuin peltotyövaiheista
- **Haasteet:** Kaksikymmentä oppilasta olisi hyvä jakaa kahteen ryhmään, jos halutaan pienryhmätoimintaa ja osallistamista
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Oppilaat jäisivät paljon pidemmäksi aikaa tarkkailemaan eläimiä ja retkeilemään, mutta koulujen aikataulut ruokailuineen luovat haasteet pidemmille retkille.
- **Vaikutukset:** Elämyksellinen oppitunti luonnonhelmassa on aina tervetullutta koulumaailmaan.
- **Kehityskohteet:** Oppilasryhmien retkien ja oppituntien järjestäminen puistoon.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 50/50



## Maatalouden esittelykierros 4. luokkalaisille

- **Osallistujat:** Koululaiset (lapset + koulu) II, 21 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 28.8.2025, klo 9.15–11.30, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Eläinkierroksella eläinten lajinmukainen käyttäytyminen, peruspolun kierto laiduneläinesittelyineen, eläinten lajinmukaisen käyttäytymisen tarkastelua. Pääviljalajien tunnistus pellon laidalla: vehnä, ruis, kaura ja ohra ja niiden tähkien puinti käsien välissä hieroen sekä jyvien maistelu. Kertaus opitusta huvimajalla viljanäytteiden avulla sekä lyhyt kuvaus peltotyövaiheista kuvien avulla. Auringonkukkalabyrintissa eksymistä ja juoksentelua.
- **Onnistumiset:** Oppilaat jäivät kiinnostuneina tarkkailemaan eläinten käyttäytymistä laitumella sekä innolla maistelivat käsien välissä puituja viljan jyviä. Keskustelua syntyi eläimistä.
- **Haasteet:** Oppilaat olisi hyvä jakaa kahteen ryhmään, jos halutaan pienryhmätoimintaa ja osallistamista. Mukana oli yksi kyynärsauvoilla kulkeva oppilas, jonka vauhdin mukaan etenimme.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Oppilaat jäisivät paljon pidemmäksi aikaa tarkkailemaan eläimiä ja retkeilemään, mutta koulujen aikataulut ruokailuineen luovat haasteet pidemmille retkille.
- **Vaikutukset:** Eläymyksellinen oppitunti luonnonhelmassa on aina tervetullutta koulumaailmaan.
- **Kehityskohteet:** Oppilasryhmien retkien ja oppituntien järjestäminen puistoon.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 50/50



# Elonkierron metsäpuutarhaan tutustuminen, villiyrtilt, luonnonmateriaaleista askartelu sekä eläinkierros

- **Osallistujat:** Työyhteisöt ja henkilöstöryhmät IV, työporukan syyskauden aloitus, 7 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 2.9.2025, klo 13–16.00, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Metsäpuutarhaan tutustuminen esittelyineen. Villiyrtiltien esittelyä ja maistelua savusaunalla, villiyrtiltitee, prinsessajuoma, mesiangervehyytelö voileipäkeksien päällä. Eläinten lajinmukaisen käyttäytymisen tarkastelua. Peruspolun kierto kävellen. Kahvittelua Makasiinilla. Lopuksi auringonkukista, heinistä, vuorenkilvistä ym., sidottiin kukkakimput kotiin viemiseksi.
- **Onnistumiset:** Retki pystyi tarjoamaan uutta Elonkierron tuttuudesta huolimatta retkeläisille. Iloista keskustelua ja innostunutta uutta työkauden aloitteluvirettä havaittavissa.
- **Haasteet:** Elonkierto oli suurimmalle osalle kävijöistä erittäin tuttu kohde, joten uuden näkökulman löytäminen oli tavoitteena ja haasteena.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Retkeläiset ovat aina hyvin oma erityinen porukka, jonka retkelle asetetut toiveet on hyvä pohtia etukäteen. Järjestäjän kanssa keskustelu retken tavoitteista on hyvä tehdä huolella. Suunnittelu ja etukäteisvalmistelut on hyvä tehdä huolella.
- **Vaikutukset:** Yhteisöllisyyden lisääntyminen ja työporukan lempeä yhteen saattaminen kesäloman jälkeen.
- **Kehityskohteet:** Sanoittaa retkien tuntemukset ja vaiheet selkeämmin, myös hyvät fiilikset.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 60/40



# Elonkierron puustoisiin perinnebiotooppeihin tutustuminen

- **Osallistujat:** Tutkijat ja asiantuntijat, Helsinki, 24 henkilöä (opetus)
- **Aika ja paikka:** 10.9.2025, klo 11–12.30, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Elonkierron esittely lyhykäisesti ja kierros Elonkierron puustoisilla perinnebiotoopeilla, jossa tutustuttiin metsälaitumien ja hakamaiden paikalliseen luonnon monimuotoisuuteen.
- **Onnistumiset:** Retkeläiset olivat innostuneita ja keskustelua syntyi runsaasti luonnon monimuotoisuuteen liittyvistä aiheista. Esimerkiksi raidan keuhkojäkälää kuvattiin innokkaasti ja retkeläiset kertoivat sen aikaisemmista harvoista havainnoista. Monimuotoinen sienieliöstö, lahopuiden runsaus ja jalopuut kiinnostivat myös erityisesti.
- **Haasteet:** Vähäinen retkeen varattu tunnin aika ei ollut riittävä. He olisivat jääneet mieluusti pidemmäksi aikaa.
- **Omat havainnot ja oppiminen:** Luonnon monimuotoisuutta tutkivilla ihmisillä on paljon tiedollista annettavaa ja jaettavaa toisilleen. Eliöiden välisiä vuorovaikutussuhteita on tutkittu vähäisesti, monet tutkijat ovat keskittyneet yhteen eliölajiin. Tällaiset retket luonnossa kirvoittavat helposti keskustelua ja antavat mahdollisesti hyviä oivalluksia.
- **Vaikutukset:** Tälle tutkijaryhmälle Elonkierron puustoisten perinnebiotooppien monimuotoisuus teki syvän vaikutuksen.
- **Kehityskohteet:** Elonkierto on erittäin inspiroiva luonnon monimuotoisuutta havainnollistava puisto. Luonnon monimuotoisuuteen liittyviä teemaretkiä tulisi kehittää ja markkinoida laajasti.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 40/60



# Elonkierron Halloween-polku

- **Osallistujat:** Tarkoitettu kaikille kiinnostuneille
- **Aika ja paikka:** 30.10.2025, klo 18–20, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Tapahtuma lähti Elonkierron portilta metsäpuutarhaan ja sieltä savusaunan kautta takaisin polulle jatkuen sorapolkua pitkin ja typpiympyrän kohdalta huvimajan saarekkeen kautta makasiinille. Reitti merkittiin valaistuin kurpitsoin, kynttilöin ja ulkolyhdyillä.
  - Olkipaaleista oli tehty valokuvausseinä, jossa kuvaaja otti kaikista asuista kuvat.
  - Reitillä oli halloweenaiheisia arvotuksia ja tietoiskuja
  - Kurpitsasosekeittoa tarjottiin 100 ensimmäisellä.
  - Kuumaa mehua oli tarjolla
  - Halloween noita oli paikalla
  - Huvimaja, makasiini ja polku oli koristeltu
- **Vaikutukset:** Keskellä pimeintä syksyä mukava koko perheen virkistys-/elämystapahtuma.
- **Kävijäpalaute:** Kävijät pitivät tapahtumaa onnistuneena (ka. 4,6). Jokioisten kartanon historiaa Harmaa rouvan kera toivottiin lisänä. Kävijäkunnan huomiointi ja kauhutunnelman mitoitus onnistuivat myös (ka. 4,5). Kävijät tulevat mielellään uudelleen ja suosittelevat polkua myös tuttavilleen.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 90/10



# Elonkierron joulupiha

- **Osallistujat:** Tarkoitettu kaikille kiinnostuneille
- **Aika ja paikka:** 14.12.2025-6.1.2026, Elonkierto
- **Toiminnan kuvaus:** Joulupiha toteutettiin Elonkierron makasiinin ympäristössä. Avajaistapahtuma oli 14.2.2025 klo 15-17 ja joulupiha oli siitä auki loppiaiseen saakka. Avajaistapahtumassa paikalla oli joulupukki ja Hessu-poni sekä tarjolla oli kuumaa glögiä ja pipareita.
  - Makasiinin ympäristö oli koristeltu jouluisesti, jouluvaloin sekä huvimajassa oli jouluasetelma (tonttupiha).
  - Joulupiha oli avoinna yllä mainitun ajan ja siellä sai käydä omatoimisesti sitä ihastelemassa.
- **Vaikutukset:** Elonkierron joulupolku/-piha on jo seudulla perinteeksi muodostunut ja sitä käy katsomassa satoja vierailijoita.
- **Kävijäpalaute:** Aiemmin toteutettu joulupolku oli muuttunut joulupihaksi ja tämä muutos ei ollut selvästi tavoittanut kaikkia kävijöitä. Pieni määrä antoi palautetta (n=6). Joulupihaan tultiin hakemaan joulun tunnelmaa, katsomaan esittelykohteita ja viettämään aikaa lasten kanssa. Kahden kävijän mielestä vierailu oli turhaa ajankäyttöä ja masentava, muiden vastaajien mielestä sopi joulun henkeen, oli mukavaa yhdessäoloa ja herätti keskustelua. 2/3 tulisi uudelleen ja suositteli joulupihaa myös muille. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että pitkäkö joulupolku on parempi kuin tiivis joulupiha.
- **Pilotin arvioitu virkistäytymistä ja oppimista tukeva merkitys:** 100/0

